

Zaščita čebel in njihov pomen v ekosistemu

Čebelarstvo ima v Sloveniji in tudi v svetu velik gospodarski in okoljski pomen. Čebelje pridelke, kot so med, cvetni prah, vosek, propolis, matični mleček in čebelji strup, človek uporablja kot hrano ter kot pomoč pri lajšanju različnih zdravstvenih težav. Poleg tega so čebelji pridelki pomembna surovina za proizvodnjo številnih živilskih, kozmetičnih in drugih izdelkov.

Vendar pa je skupna vrednost vseh čebeljih pridelkov bistveno manjša od koristi, ki jih človek in narava pridobita zaradi opraševanja rastlin. Čebele so namreč eden najpomembnejših opraševalcev kulturnih in samoniklih rastlin, zato pomembno prispevajo k večji količini in kakovosti pridelka ter k ohranjanju biotske raznovrstnosti v naravi.

Pri obiskovanju cvetov lahko čebele pridejo v stik tudi s škodljivimi snovmi, ki se v kmetijstvu uporabljajo za varstvo rastlin. Ker kmetijski pridelovalci za opraševanje svojih pridelkov potrebujejo čebele, je nujno skrbno uravnotežiti varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi in hkrati zaščititi opraševalce. V intenzivnem kmetijstvu se uporabi fitofarmacevtskih sredstev (FFS) pogosto ni mogoče povsem izogniti, zato je sodelovanje med kmetovalci in čebelarji na območjih intenzivne pridelave hrane ne le zaželeno, temveč nujno.

V Sloveniji poznamo številne dobre primere sodelovanja med sadjarji, vinogradniki in okoliškimi čebelarji. Kljub temu se občasno še vedno pojavljajo primeri, ko pride do zastрупitev čebel, zato je treba to sodelovanje in medsebojno obveščanje še izboljšati.

Čeprav so pravilna raba, promet in sankcije za nepravilno uporabo fitofarmacevtskih sredstev predpisani v Zakonu o fitofarmacevtskih sredstvih, skoraj ne mine leto brez posameznih primerov pomorov čebel. Zato je stalno ozaveščanje uporabnikov o pravilni in odgovorni uporabi FFS izjemno pomembno.

Čebelarji uporabnike FFS prosimo, da sredstva uporabljajo v skladu z načeli dobre kmetijske prakse in varstva okolja ter da so pri tem posebej pozorni na naslednje:

- pred načrtovano uporabo FFS natančno preberejo navodila za uporabo; v njih in na embalaži je jasno navedeno, ali je sredstvo nevarno za čebele. Sredstva, ki so škodljiva za čebele, so na etiketi označena z opozorilom »**Nevarno za čebele**« in posebnim grafičnim znakom;
- uporabljajo priporočena sredstva in jih odmerjajo v najnižjih priporočenih odmerkih;
- pred škropljenjem pokosijo cvetočo podrast v sadovnjakih ali vinogradih;
- škropljenje izvajajo v večernih urah ali ponoči ter v brezvetrju;
- o načrtovanem škropljenju s čebelam nevarnimi ali škodljivimi FFS pravočasno obvestijo čebelarje v okolici.

Če bodo uporabniki fitofarmacevtskih sredstev ravnali v skladu z navodili in načeli dobre kmetijske prakse, bodo čebelje družine v njihovi okolici zdrave, dobro preskrbljene ter bodo lahko učinkovito opravljale svojo nenadomestljivo vlogo pri opraševanju rastlin.

Čebelarska zveza Slovenije

Vladimir Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo

